

Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk Sağlığı Hemşireliğine İlişkin Algıları: Metafor Çalışması

Perceptions Of Nursing Students About Pediatric Nursing: A Metaphor Study

Fatma Dilek TURAN¹

ÖZ

Amaç: Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan hemşirelik öğrencilerinin pediatri hemşireliğine ilişkin algılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine dayanan metafor tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan hemşirelik üçüncü ve dördüncü sınıfa devam eden 184 öğrenci oluşturmuştur. Veriler Öğrenci Bilgi Formu ve pediatri hemşireliği algılarını sorgulayan, "Pediatri Hemşireliği... gibidir, çünkü..." metafor cümlesi kullanılarak toplanmıştır. Veriler içerik analiz tekniğiyle çözümlenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerinin %65,76'sı kız, yaş ortalaması 23,27±2,98 yıldır. Öğrenciler "Pediatri hemşireliği" algısına yönelik 24 metafor oluşturmuşlardır. Frekansı en yüksek metaforlar "anne (f=46)", "süper kahraman (f=27)", "hayat zorluğunun ta kendisi (f=16)" metaforlarıdır. Tüm metaforlar dört kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler; "emek", "zorluk", "kolaylık" ve "sorumluluk" kategorileridir.

Sonuç: Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin ağırlıklı olarak "pediatri hemşireliği"ne ilişkin olumlu metaforik algılara sahip oldukları, ancak bu hemşirelik alanını zor buldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Sağlığı Hemşireliği, Pediatri, Öğrenci hemşire, Metafor, Algı

ABSTRACT

Aim: The study was conducted to determine the perceptions of nursing students who took the Child Health and Diseases Nursing course about pediatric nursing.

Material and Method: Metaphor technique based on phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used in the research. The sample of the study consisted of 184 students attending the third and fourth year of nursing who took the Child Health and Diseases Nursing course in the Spring Semester of the 2020-2021 Academic Year. The data were collected using the Student Information Form and the metaphor sentence "Pediatric Nursing is like... because..." questioning the perceptions of pediatric nursing. The data were analyzed by content analysis technique.

Results: 65.76% of the students are girls and the mean age is 23.27±2.98 years. Students created 24 metaphors for the perception of "pediatric nursing". The metaphors with the highest frequency are "mother (f=46)", "superhero (f=27)", "the very hardship of life (f=16)". All metaphors were grouped into four categories. These categories are; "labor", "difficulty", "ease" and "responsibility" categories.

Sonuç: It was determined that the students forming the sample of the study mostly had positive metaphorical perceptions about "pediatric nursing", but they found this field of nursing difficult.

Keywords: Nurse, Metaphor, Student, Student Nurse, Pediatrics

GİRİŞ

Pediatri hemşiresi; yaşamın ilk 18 yılında büyüme gelişmenin sağlanmasında ve sürdürülmesinde, akut ve kronik hastalıkların çözümünde aile ve sağlık ekibiyle iş birliği içinde çalışır. Çocuk sağlığı hemşiresi hasta çocuğa aileyi merkeze alan bir bakım felsefesinde optimal sağlık bakımını ve tedavisini vermekle yükümlüdür (1). Sağlık ekibinde bu kadar önemli bir noktada olan hemşirelerin mesleklerine ilişkin algıları;

görev tanımlarındaki yükümlülüklerini yerine getirmelerini, performanslarını, hemşirelik mesleğine uyumlarını, verimli bir çalışma hayatı sürdürmelerini ve sonuç olarak da mesleki gelişimlerini etkilemektedir (2). Hemşireliğin mesleki algısı, mesleği yerine getirebilmesi için gerekli 'mesleki nitelikler' ve hemşirelik mesleğinin sosyolojik olarak konumuna işaret eden "mesleki statü" kavramlarını kapsamaktadır (3). Dolayısıyla hemşirelerin mesleğini algılaması, kendileri, çalışma çevrelerini, sağlık ekibindeki yer aldıkları mesleki konumlarını ve mesleklerine ilişkin düşüncelerini tanımlar (4). Buradan da anlaşılacağı üzere, hemşirelerin mesleğine ilişkin

1-Dr. Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Aksaray, Türkiye E-posta: fatmadilek_32@hotmail.com ORCID: 0000-0001-6130-6896

Gönderim Tarihi:01.05.2022 - Kabul Tarihi: 03.11.2022

olumlu algıya sahip olmaları, meslek hayatlarında nitelikli sağlık bakım hizmeti sunmalarında çok önemlidir (5).

Literatürde hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin metaforları, öğrenci hemşirelerin hemşirelik mesleğine ilişkin metaforları, pediatri hemşirelerinin kendi bölümlerine ilişkin metaforları ve çocukların, hemşirelere ilişkin metaforları değerlendirilmiştir. Hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin genellikle olumsuz metaforlar ürettiği ve yıpratıcı çalışmayı vurguladığı tespit edilmiştir (6-8). Henüz profesyonel olarak mesleğe adım atmamış, lisans eğitiminin ilk yılında olan hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin meslekleri ile ilgili metaforların değerlendirildiği bir çalışmada ise en çok üretilen metaforların olumlu algılar barındırdığı görülmüştür (9). Pediatri hemşirelerinin kendi mesleklerine ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmalarda olumlu ve olumsuz metaforların üretildiği belirlenmiştir (1,10). Pediatri hemşirelerinin kendi mesleklerine yönelik algılarının değerlendirildiği çalışmaların dışında pediatrik hasta grubunun hemşireye ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmada ise çocuk/ergen hastaların “hemşire” algısına yönelik ağırlıklı olarak olumlu anlamda metaforlara sahip oldukları ancak hemşirenin tıbbi tanı ve tedavi planının uygulanmasına katılım rolüne yönelik olumlu ve olumsuz metaforlara sahip oldukları belirlenmiştir (11). Fakat literatürde çocuk sağlığı ve hastalıkları dersini alan hemşirelik öğrencilerinin “pediatri hemşireliği” ne ilişkin metaforik algılarının değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Oysaki bu grubun meslek algısı da çok önemlidir ve farklı meslek disiplinlerinde bu durum değerlendirilmiştir (7, 12-14). Ancak çocuk sağlığı ve hastalıkları dersini alan hemşirelik öğrencilerinin çocuk hemşireliğini nasıl algıladıkları ve anlamlandırdıkları çok önemlidir.

Metafor, bir kavramın bireyde oluşturduğu anlamsal ifade olarak tanımlanmaktadır (15) ve bireyin dünyayı anlaması ve anlamlandırmasını şekillendirmektedir (16). Anlaşılması zor soyut kavramların bilinen kavramlara benzetim yoluyla öğrenilmesinde kullanılmaktadır (17). Hedef kitleye kolay anlaşılabilir cümleler ile farklı bir

bakış ve yaklaşım şekli sunmaktadır. Başka bir ifade ile, metaforlar bireylerin algılarını ortaya koymada, problem çözümünde ve zihinsel bir model oluşturmasında etkili bir yöntemdir (10, 17-19). Öğrenilen bilgiler ile mevcut sahip olunan bilgiler arasında bir köprü niteliği taşımaktadır (17). Hemşirelik ile ilgili metaforları önemli kılan durum, hemşireliğin sağlık bakımındaki rol ve sorumluluklarını yansıtmasına ek olarak hemşirelik eğitimindeki yeni yöntemler konusunda farklı düşüncelerin yansıtılmasına (hemşirelik eğitiminde kullanılan yöntemleri nasıl tasvir ettikleri, hemşirelik eğitiminde kullanılan yöntemlerin uygunluğu konusunda hissettikleri, düşünceleri, mesleki vizyonlarına katkısı, bütüncül ve hasta odaklı olarak bu yöntemlerin kendilerine ve mesleklerine yansımaları) olanak sağlamasıdır (9).

Araştırmada bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde eğitime devam eden ve çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersini alan öğrencilerin, pediatri hemşireliğine ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Sorusu;

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin, pediatri hemşireliğine ilişkin algıları nelerdir?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi

Yapılan araştırmada nitel bir araştırma yöntemlerinden “fenomenolojik” araştırma desenine dahil olan metafor analizi tekniği kullanılmıştır. Kullanılan bu teknik, farkındalığın olduğu fakat derinlemesine ve ayrıntılı görüşe sahip olamadığımız olgularda, gerçeği somutlaştırmak hususunda yararlanılabilecek çok önemli bir araştırma desendir. Diğer bir ifade ile bu desenin, tarifini tam ve net olarak yapamadığımız durumları netleştirmeyi amaçlayan araştırmalarda kullanılması oldukça önemlidir (20). Bu noktada amaç, bir olayı katılımcıların bakış açısından tanımlayabilmektir. Olgu bilim deseni nitel araştırma yöntemine dahil olsa da bireysel ifadelerin ve bakış açılarının araştırmanın temelini oluşturması, bu deseni

diğer nitel araştırmalardan farklı kılmaktadır (10). Çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersini alan hemşirelik öğrencilerine çocuk hemşireliğine ilişkin doğrudan sorular sormak yerine bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni, öğrencilerin zihinlerinin derinliklerindeki gerçek düşüncelere ulaşmaktır. Çalışma, SRQR kılavuzlarına uygun olarak tamamlandı (21).

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Bu araştırma Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde Hemşirelik Bölümü'ne kayıtlı olan, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersini alan hemşirelik lisans programının üçüncü ve dördüncü sınıfında eğitim alan öğrenciler ile Ağustos-Ekim 2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni/Örnekleme

Araştırmanın evrenini Aksaray Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde Hemşirelik Bölümü'ne kayıtlı olan, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi ile alan hemşirelik lisans programında eğitimini sürdüren üçüncü ve dördüncü sınıf tüm öğrencileri (204 öğrenci) oluşturmuştur.

Araştırmanın dahil edilme kriteri; Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alıp başarı ile tamamlamış olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmak olarak belirlenmiştir. Araştırmanın hariç tutulma kriterleri ise Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini başarı ile tamamlayamamak (dersten kalmak) ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmamak olarak belirlenmiştir. Katılımcıların herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılmak istemesi ya da cevaplarının metafor içermemesi durumları ise araştırmanın dışlama kriteri olarak belirlenmiştir.

Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiştir. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini almayan dört öğrenci ve araştırmaya katılmada gönüllü olmayan 16 öğrenci dışında 184 öğrenci araştırmaya dahil edilmiş ve araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın herhangi bir aşamasında bir veri kaybı yaşanmamış ve 184 öğrenci ile araştırma tamamlanmıştır. Literatürde hemşirelik ve sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrenciler ile yürütülen bazı araştırmalardaki

örneklem büyüklüğü de bu araştırmanın örneklem büyüklüğüne benzerdir (9, 16, 22-25).

Veri Toplama Araçları

Veriler “Öğrenci Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile online olarak toplanmıştır. Formlar öğrencilerin sistemde kayıtlı mail adreslerine iletilmiş, doldurularak araştırmanın ve dersin yürütücüsünün sistem üzerindeki mail adresine iletilmesi istenmiştir.

Öğrenci Bilgi Formu'nda; öğrencilerin sınıf, cinsiyet, yaş, hemşirelik bölümü okumaktan memnuniyeti değerlendirilmiştir. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu'nda ise; öğrencilerin sistemli bir çalışma yönteminin olup olmadığı, var ise hangi çalışma yönteminden yararlandığı, kavram haritasına ilişkin düşünceleri, güçlü ve zayıf bulduğu yanları ve kavram haritasının mesleki gelişimlerine katkıları konusunda görüşlerini değerlendirmeyi amaçlayan yedi soru yer almıştır. Metafor, bir kavramın bireyde oluşturduğu anlamsal ifade olarak tanımlanmaktadır ve bireyin dünyayı anlaması ve anlamlandırmasını şekillendirmektedir. Anlaşılması zor soyut kavramların bilinen kavramlara benzetim yoluyla öğrenilmesinde kullanılmaktadır. Öğrencilere metaforun ne anlama geldiği açıklanmış, örnekler ile somutlaştırılmıştır. Metaforun tanımlanmasının ardından, formdaki “Çocuk Hemşireliği ... gibidir/benzer. Çünkü” cümlesini tamamlamaları beklenmiştir. Araştırmaya dahil edilen 53 öğrenciden, metafor cümlesini doldurmayan, eksik dolduran ya da metafor içermeyen cümle yazan öğrenci olmamıştır. Dolayısıyla veri kaybı yaşanmamış ve araştırma 184 öğrenci ile araştırmanın veri toplama aşaması tamamlanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Kavram haritasına temellendirilerek işlenen Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersini almış ve başarı ile tamamlamış hemşirelik öğrencilerinin çocuk hemşireliğine ilişkin ürettikleri metaforların değerlendirilmesinde, “içerik analizi”nden yararlanılmıştır. İçerik analizinin temeli, birbiri ile benzer verileri

belirlenen temalar ve kavramlar çerçevesinde bir araya getirmeye ve anlaşılabilirliği yüksek şekilde yorumlamaya dayanmaktadır (20). İçerik analizi beş basamakta gerçekleştirilmektedir. Bu basamaklar sırası ile; isimlendirme, tasnifleme, kategorize etme, geçerlik-güvenirliği sağlama ve verilerin dijital ortama aktarılmasıdır.

İsimlendirme basamağında; araştırma örnekleminde yer alan öğrenciler tarafından üretilen metaforlar listelenmiş, metaforların açık ve net olup olmadığı incelenmiştir. Bu basamakta herhangi bir metafor içermeyen kağıtların ve verilerin araştırmadan dışlanması planlansa da metafor içermeyen bir veriye rastlanmamıştır.

Tasnifleme basamağında; metaforlar, birbirleri ile benzerlikleri ve farklılıkları değerlendirilerek listelenmiştir. Sonrasında her bir metafor; konusu ve kaynağı bakımından incelenmiş ve elde edilen metaforlar listelenmiştir.

Kategorize etme basamağında; metafor listesi temel alınarak ve birbirine yakın metaforlar gruplanarak yedi farklı kategori oluşturulmuştur. “İsimlendirme”, “Tasnifleme” ve “Kategorize Etme” basamaklarında MAXQDA 2022 yazılım programı kullanılmıştır. Katılımcıların verileri doğrudan sisteme girilmiş ve bu basamaklar dijital olarak yazılım aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Bu aşamaların bir yazılım yolu ile yapılması, biasın ortadan kaldırılması, sonuç olarak da verilerden elde edilen kodların haritalanması ve kod bulutu ile görselleştirilmesi araştırmanın güçlü yönünü oluşturmaktadır.

Geçerlik-güvenirliği sağlama basamağında; elde edilen yedi kategori altında listelenen metaforların, altında toplanan grubu temsil edip etmediğinin yeniden kontrol edilmesi amacı ile iki öğretim elemanından görüş istenmiştir. Birden fazla kodlayıcının kodlama yaptığı çalışmalarda, kodlayıcılar arası güvenilirliğin hesaplanması gerekmektedir. Bu değer Cohen’s Kappa katsayısı olarak isimlendirilirken, kodlayıcılar arasındaki uyumu yansıttığı ifade edilmektedir (26). Ancak araştırmada tek kodlayıcı bulunmaktadır.

Son basamak olan verilerin dijital ortama aktarılması basamağında ise; tüm veriler Word

dosyası halinde bilgisayara aktarılmıştır. Yazılım (MAXQDA 2022) desteği ile katılımcı ifadeleri ve metaforlar birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurul’undan yazılı onay (22.02.2021 tarihli ve 2021/01-96 protokol numaralı)” alınmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencilerden yazılı aydınlatılmış onam alınmıştır. Araştırma boyunca Helsinki Bildirgesi’ne bağlı kalmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerinin %65,76’sı kız, yaş ortalaması 23.27±2.98 yıldır. Öğrencilerin %54,89’u hemşirelik bölümünü okumaktan memnun olduğunu, %63,04’ü pediatri hemşiresi olmayı tercih ettiğini belirtmiştir. Öğrenciler pediatri hemşireliğinin en zor yönlerini; invaziv işlemler, terminal dönem yaklaşımı ve etik klinik karar verme olarak ifade etmişlerdir. Öğrenciler pediatri hemşireliğinin güçlü yönlerini; motor becerileri geliştirebilme, empatik yaklaşımda bulunabilme, aile merkezli ve travmatik bakım olarak sıralarken zayıf bir yönünün bulunmadığını ifade etmiştir (Tablo 1).

Öğrenciler “çocuk hemşireliği” kavramına ilişkin 24 metafor üretmiştir. Öğrenciler tarafından pediatri hemşireliği ile ilişkilendirilen ilk altı metafor sırasıyla; “anne (f=46)”, “süper kahraman (f=27)”, “hayat zorluğunun ta kendisi (f=16)”, “anne kucağı (f=11)”, “baba (f=10)” ve “melek (f=10)” dir. Metaforlar net olarak ayrılmış ve ortak kategorilerde metaforlar tespit edilmemiştir. Öğrencilerin kavram haritası kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar dört kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler içerdikleri metafor sayılarına göre sırasıyla; “emek (101 metafor)”, “zorluk (62 metafor)”, “kolaylık (17 metafor)” ve “sorumluluk (4 metafor)” şeklinde belirlenmiştir (Tablo 2, Şekil 1, Şekil 2).

Emek Kategorisi

Bu araştırmada Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin en sık ifade ettikleri metaforik algular pediatri hemşireliğinin verdiği emek üzerine olmuştur.

Öğrenciler en sık pediatri hemşireliğinin çaba ve gayret ile iyileştirme, bakım verme yönünü vurgulamışlardır. Pediatri hemşireliğinin tıpkı çocuğunu yetiştiren bir ebeveyn, bir tohumu fidanı büyüten bahçıvan, sanatına yıllarını veren bir sanatçı gibi tarif etmişlerdir. Bu kategoriye dokuz metafor dahil edilmiştir. Toplam frekansı 101'dir (Tablo 2). Öğrencilerin 46'sı pediatri hemşireliğini anneye benzetmiştir. Pediatri hemşireliğini anneye benzeten öğrencilerden biri şu açıklamayı yapmıştır: "Pediatri hemşireliği anneliğe benzer. Çünkü bir bebek hayata ilk geldiği anda çevreyi tanımamakta, bilinmeyen bir ortama gözlerini açmaktadır. Annesi ile teması annesinin ona verdiği güven sonucu olumlu bağlanma gerçekleşmekte, kendine güveni o ilk yaşlarda başlamakta, çevreye uyumu gerçekleşmekte ve kendini daha güçlü hissetmektedir. Pediatri hemşireliği de böyledir. Hastane ortamına uyum hastanede kendisini iyileştirmek üzere bakım verecek olan ve en çok karşılaşacağı hemşirelerle olan ilişkisi neticesinde meydana gelir. Çocuk hiç bilmediği, endişe duyduğu, korktuğu bu ortama pediatri hemşireleri ile uyum gösterip tedavisinde daha istekli olmaktadır (7-K)." Öğrencilerden dokuzu benzer bir yaklaşım ile pediatri hemşiresini bahçıvana benzetmiştir. "Pediatri Hemşireliği bahçıvan gibidir. Çünkü pediatri hemşireliği çocuğa bakım veren ve çocuğu büyüten aileyi bilgilendiren bir hemşirelik alanıdır. Amaç bir çocuğu sağlıklı büyütme ve gelişimini sağlamaktır. Bahçıvan ise bitkilere küçüklükten bakım veren hastalıkta ilaç veren ve güzel bir biçimde yetişmesini sağlayan kişidir. Bu yönleriyle pediatri hemşireliğini ve bahçıvana benzetebiliriz (24-E)" ifadesini kullanmıştır. Öğrencilerden üçü pediatri hemşireliğini sanatçıya benzetmiş, bu öğrencilerden biri ise; "Pediatri hemşiresi bir sanatçı gibidir. Çünkü ikisi de büyük bir dikkatle, sabırla yapılması gereken işleri hatasız yapmakla görevlidir. Pediatri hemşireleri olarak her detaya önem vermeli ve hiçbir durumu atlamamalıyız. Tüm hastalarımıza tek tek emek göstermeli, onları gelebilecekleri en iyi hale getirmek için elimizden gelen her türlü bakımı vermeliyiz. Onların dilinden anlayabilmeli, destek olabilmeliyiz. Sadece hastaya değil gerektiğine aileye de destek olmalı, onlara gerekli bilgileri

açıklamalıyız. Sanatta bu şekildedir. Sanatçı her eserine ayrı ayrı özen gösterir. Yapacağı her şeyde en ince ayrıntısına kadar düşünür ve tasarlar. Büyük bir ustalıklarla sanatını ortaya koyar ve bunu yapabildiğinin en iyi şeklinde yapmaya çalışır ve eserini tamamlar (48-K)" şeklinde özetlemiştir.

Zorluk Kategorisi

Araştırmada emek kategorisinden sonra en fazla metafor içeren kategori, zorluk kategorisi olmuştur. Bu kategori toplam dokuz metafor içermektedir. Toplam frekans 62 olarak tespit edilmiştir (Tablo 2). Bu kategoride yer alan metaforların tamamında öğrenciler pediatri hemşireliğinin zorluğuna vurgu yapmışlardır. Öğrencilerden biri pediatri hemşireliğini; "Pediatri hemşiresi süper kahramana benzer. Çünkü çocuğun doğumundan 18 yaşına gelene kadar hastalıklarının tedavisinde, sağlıklı bir şekilde büyümesi ve gelişmesinde, hastalıklardan korunmasında baş rolde yer alır. Çocuğun hatta ailenin sağlıklı ve huzurlu yaşamasına yardımcı olur. Çocuğun ailesine eğitim verir, çocuğa nasıl yaklaşılabileceğini öğretir. Çocuğa eğitim verir baş etmesini bilgi sahibi olmasını sağlar. Kısaca çocuğu tehlikelerden korur ve kurtarır. Bu yönden pediatri hemşireleri birer süper kahramandır (17-E)" şeklinde tarif etmiştir. On altı öğrenci pediatri hemşiresini; "Pediatri hemşireliği hayat zorluğunun ta kendisi gibidir. Çünkü klinikte mesleğini yerine getirmek zordur. Çocuklarda girişimsel işlemler zordur. Ailelere eğitim vermek zordur. Aileler çocuklarının hastalığını bahane ederek şiddete başvurabilir. Kendini korumaları zordur. Ölümü bekleyen çocuğa bakım vermeleri zordur. Aileye ve çocuğa ölümün yaklaştığını anlatmak zordur. Hissettirmemek ise daha çok zordur. Kliniklerde tedavi ve bakımlar zordur. Sonuç olarak pediatri hemşireliği hayatın kendisi kadar zordur (12-K)" şeklinde belirtmiştir. İki öğrenci ise "Pediatri hemşireliği iki dağın arasına kurulmuş ince bir ipte yürümek gibidir. Çünkü hayatta kalmak için milimetrik hesaplar yapmak ve minik adımlar atmak gerekir. Dikkatinin bir saniye dağılması cana mal olur. Bilir ki hata yapma lüksü yoktur. Pediatri hemşiresi de tüm ilaçları milimetrik hesaplar. Konsantrasyonunun bozulma lüksü olamaz. Her an dikkatli ve

alarm durumdadır (13-K)” şeklinde ifade edilmiştir.

Kolaylık Kategorisi

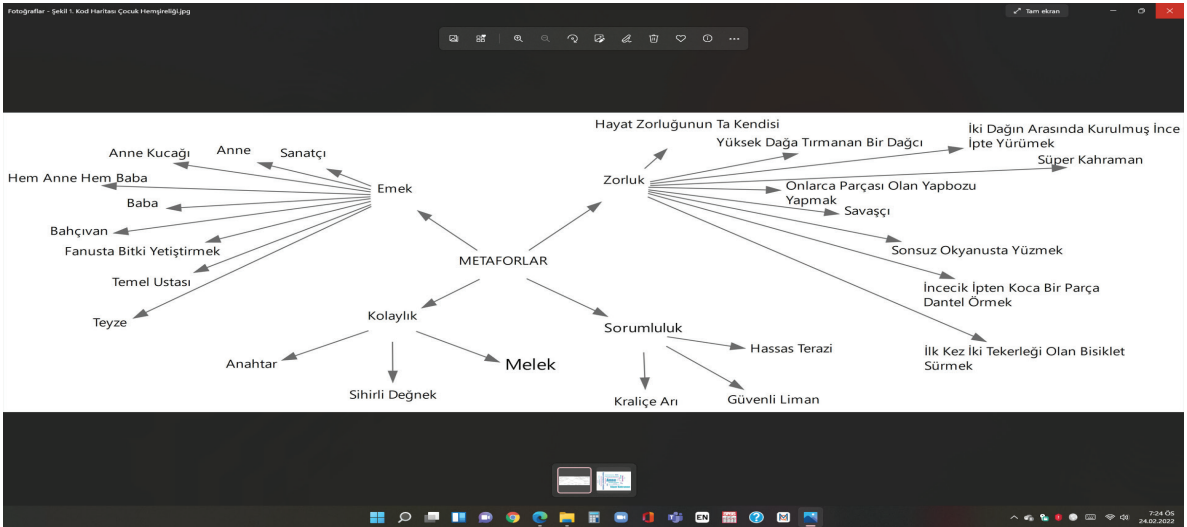
Bu kategoriye üç metafor dahil edilmiştir. Toplam frekansı 17’dir (Tablo 2). Bu kategoride öğrenciler pediatri hemşireliğinin insanların hayatını kolaylaştıran, sağlığı ve iyiliği sürdüren, yardım dağıtan bir meslek profesyoneli olduğunu ifade etmişlerdir. Pediatri hemşirelerini meleğe benzeten on öğrenciden biri; “Pediatri hemşiresi melek gibidir. Pediatri hemşiresi sürekli teyakkuz da beklemesi gereken en önemli gelişmeleri takip ederek not alması ve bildirmesi, gerektiği yerde öğrendiği ve bildiği bilgileri en verimli şekilde uygulamaya koyması gerektiğinden dolayı

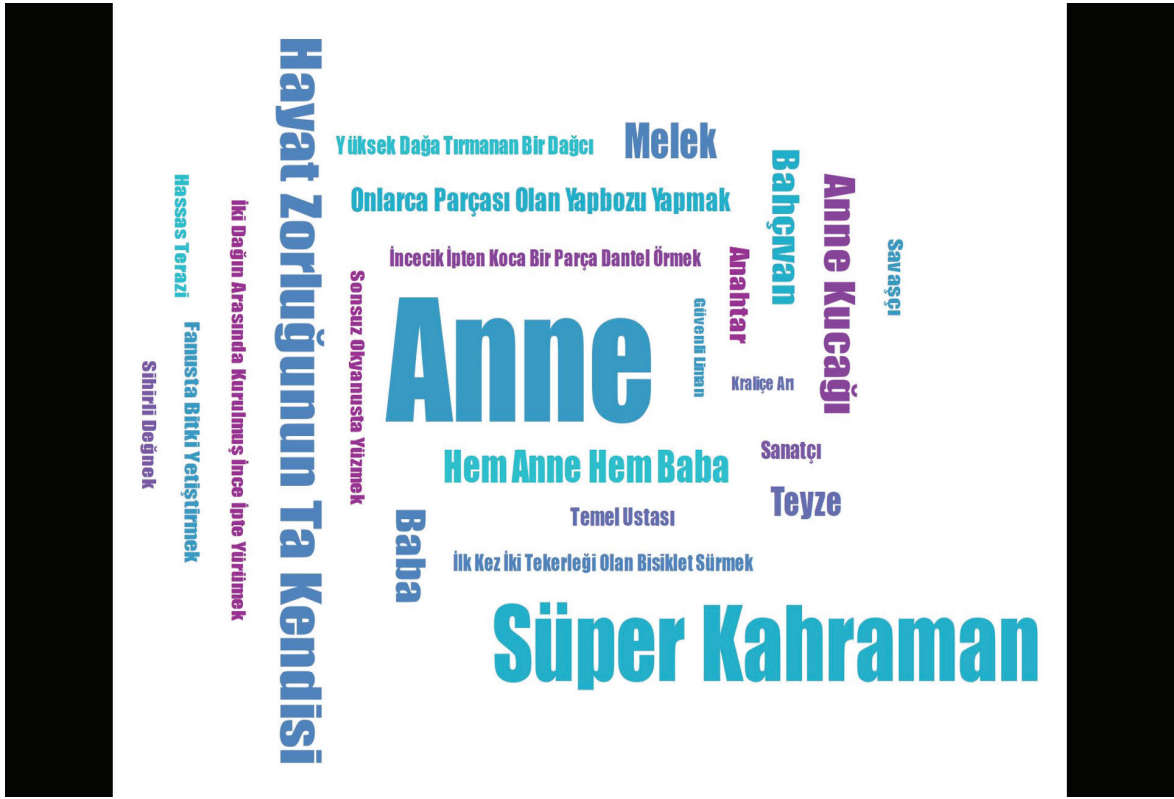
kurtarıcı bir melektir (36-E)” şeklinde belirtmiştir. Pediatri hemşirelerini anahtara benzeten üç öğrenciden biri “Pediatri hemşireliği geleceğe açılan bir kapının anahtarı gibidir. Çünkü Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk: Çocuklar geleceğimizin güvencesi yaşama sevincimizdir. Bugünün çocuğunu yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir demiştir. Pediatri hemşireliği çocukların hem sosyal hem ruhsal hem fiziksel olarak en iyi durumda olmasını sağlayan bir meslektir. Eğer bir ülkede çocuklar her anlamda sağlıklı olmaz ise o ülkenin geleceği tehlikeye girer işte bu yüzden pediatri hemşireliği en önemli kapı olan gelecek kapısının anahtarıdır (23-E)” şeklinde belirtmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ve Pediatri Hemşireliğine Yönelik Görüşleri (N=184)		
Tanıtıcı Özellikler ve Pediatri Hemşireliğine Yönelik Görüşler	Sayı (n)	%
Kaçıncı sınıf		
3.sınıf	93	50,54
4. sınıf	91	49,46
Cinsiyet		
Kız	121	65,76
Erkek	63	34,24
Yaş ortalaması 23,27±2,98 yıl		
Hemşirelik bölümünü okumaktan memnun olma durumu		
Memnunum	101	54,89
Memnun Değilim	83	45,11
Pediatri hemşiresi olmayı tercih etme durumu		
Evet	116	63,04
Hayır	68	36,96
Pediatri hemşireliğinin en zor yönü		
İnvaziv işlemler	102	55,44
Terminal dönem yaklaşımı	51	27,72
Etik klinik karar verebilme	13	7,06
Çocuğun büyüme-gelişme dönemine özgü eğitimler	9	4,89
Duygusal zorluklar	9	4,89
Pediatri hemşireliğinin en güçlü yönü		
Motor becerilerin gelişmesi	102	55,44
Empatik yaklaşımın sağlanması	36	19,56
Aile merkezli bakımın sağlanması	27	14,67
Atravmatik yaklaşımların sağlanması	10	5,44
Terapötik oyunların kurulması	5	2,72
Duygusal bağın kurulması	4	2,17
TOPLAM	184	100,00

Tablo 2. Öğrencilerin Pediatri Hemşireliğine Yönelik Geliştirdikleri Metaforların Oluşturduğu Kategoriler (N=184) 2021, Aksaray

Kategoriler	Metaforlar	Frekanslar
Emek	Anne (f=46) Anne Kucağı (f=11) Baba (f=10) Hem anne hem baba (f=9) Bahçıvan (f=9) Teyze (f=7) Fanusta bitki yetiştirmek (f=3) Sanatçı (f=3) Temel ustası (f=3)	101
Zorluk	Süper kahraman (f=27) Hayat zorluğunun ta kendisi (f=16) Onlarca parçası olan yapbozu yapmak (f=5) Savaşçı (f=3) Yüksek dağa tırmanan bir dağcı (f=3) İki dağın arasında kurulmuş ince iptе yürümek (f=2) Sonsuz okyanusta yüzmek (f=2) İncecik ipten koca bir parça dantel örmek (f=2) İlk kez iki tekerleği olan bisiklet sürmek (f=2)	62
Kolaylık	Melek (f=10) Anahtar (f=5) Sihirli değnek (f=2)	17
Sorumluluk	Hassas terazi (f=2) Kraliçe arı (f=1) Güvenli liman (f=1)	4
TOPLAM	24	184

Şekil 1. Kod Haritası

Şekil 2. Kod Bulutu

Sorumluluk Kategorisi

Bu kategoriye üç metafor dahil edilmiştir. Toplam frekansı dördttür (Tablo 2). Bu kategoride öğrenciler pediatri hemşireliğini; çok hassas hesapları yapan, doğru kritik değerlendirmeleri yapan ve güven veren meslek grubu olarak belirtmişlerdir. İki öğrenci pediatri hemşireliğini hassas bir teraziye benzetmiş, öğrencilerden biri ise; “Pediatri Hemşireliği hassas bir teraziye benzer. Çünkü hemşire ve hasta çocuk arasındaki ilişkiler dengede olmalıdır. Terazideki iki kefeden biri hemşireyi bir diğeri hasta çocuğu temsil eder. Hemşirenin, hayati boyutu önemli derecede etkileyen ilaç dozlarında yapacağı artışlar, riski artırabilecek, hemşire kefesini ağırlaştırarak, çocuğun hayati tehlikesini yükseltir. Hasta çocuk ile hemşire arasındaki duygusal denge ise başka bir önemli durumdur. Belli bir seviyede olmalıdır. Hemşirenin sempati ilgi ve davranışlarındaki aşırı artış, çocuğun verilen önerileri dikkatli uygulamaktan kaçınıp, tedavisini yönetemesine neden olabilir. Tüm duygular ve davranışlar titiz bir düzen, nizam ve denge içinde olmalıdır.

Gerçek ahenk ancak böyle sağlanabilir (65-E)” şeklinde belirtmiştir. Bir öğrenci ise pediatri hemşireliğini güvenli bir limana benzetmiştir. “Pediatri hemşireliği güvenli bir liman gibidir. Çünkü çocuklar hastane ortamına girdiklerini burayı yabancı görür ve stres düzeyi artar ya da korkabilirler. Pediatri hemşireleri ise onları güvende hissettirecek, korkularını azaltacak bir limandır (34-K)” şeklinde değerlendirmede bulunmuştur.

Tartışma

Metaforların soyut olguları anlamlandırmada yararlanan güçlü araçlar ve araştırma yöntemleri oldukları bilinmektedir (27). Bu noktadan hareketle, tasarlanan araştırmada Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin “pediatri hemşireliği” kavramına yönelik algılarının metafor aracılığıyla ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersini alan üçüncü ve dördüncü sınıf olmak üzere 184 hemşirelik öğrencisi tarafından 24 metafor oluşturulduğu

belirlenmiştir (Şekil 1, Şekil 2, Tablo 2). Oluşturulan 24 metafordan büyük bir kısmının frekansı yüksektir. Bu durum öğrencilerin farklı ifade etme şekillerini kullansalar da pediatri hemşireliği için çoğunlukla ortak algılara sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca çalışmanın yapıldığı dönemde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin tamamı (üçüncü ve dördüncü sınıflar) Covid-19 pandemisi nedeni ile eğitimlerini uzaktan sürdürmüşlerdir. Dolayısıyla kliniklere çıkıp pediatri hemşirelerini görme şansları olmayan öğrencilerin algılarının çoğunlukla ortak paydalarda toplanabilmesi, bakış açılarında pediatri hemşirelerini belirli bir yere koymaları ile açıklanabilmektedir.

Metaforlar kategorize edildiğinde öğrencilerin metaforik algılarının dört farklı kategoride toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler “emek”, “zorluk”, “kolaylık” ve “sorumluluk” kategorileridir (Şekil 1, Şekil 2, Tablo 2). Tüm kategorilerde pediatri hemşirelerinin belli özelliklere ve donanıma sahip olduğu görüşü yaygındır. Bu belirttikleri özellik ve donanımlar olumlu anlamlar taşısa da bazı kategorilerde zorluk olarak ifade edilmiştir. Örneğin pediatri hemşireliğini bir süper kahramana benzeten öğrenci onu özellik ve donanım olarak oldukça güçlü algılasa da aslında mesleğin zorluğunu ve hep zor durumda olan çocuk ve ailelerin yardımına koştuğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde pediatri hemşireliğini kilometrelerce yükseklikte ve ince bir ipte yürümeye benzeten öğrenci, hem pediatri hemşireliğini beceri olarak üst düzey beceriye sahip olunan bir alan olarak görmekte hem de can pahasına yapılan zor bir meslek olarak belirtmektedir. Dolayısıyla metaforlar olumlu algılar içerse de güçlük ve büyük zorluklar vurgulanmıştır. Bunun en güzel örneklerinden biri, öğrencilerin pediatri hemşireliğini “hayat zorluğunun ta kendisi” olarak tanımlamış olmalarıdır. Bu noktada öğrenciler pediatri hemşireliğinde klinik çalışmanın, girişimsel işlemlerin, ailelere eğitim vermenin, ailelerin baş edememelerine bağlı şiddete başvurabilme risklerine hazırlıklı olmanın ve terminal dönemdeki çocuğa ve aileye bakım vermenin zorluğunu bütün olarak

ifade etmişlerdir. Bu durum çok önemlidir. Mesleğe ilişkin olumsuz metafor olmasa da durumun olumsuz ve zor yönleri vurgulanmıştır. Bu durum kolaylık kategorisinde de dikkati çekmektedir. Meslek kolay olarak görülmemekte ancak pediatri hemşireliğinin çocuk ve ailelerin hayatına dokunarak kolaylaştırdığı ifade edilmektedir. Melek, anahtar ve sihirli değnek ifadeleri bunu göstermektedir. Literatürde de benzer sonuçların tespit edildiği çalışmalar bulunmaktadır. Ancak bu çalışmalar hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin metaforlarının değerlendirildiği ya da hemşirelik öğrencilerinin alan belirtmeksizin genel hemşirelik mesleğine ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmalardır. Kale ve Çiçek (2015) çalışmasında, hemşirelerin çoğunluğunun çalışma şartlarının ağırlığı, zorluğu ve hemşirelik mesleğinin görev tanımının belirsiz olmasını kapsayan olumsuz metaforlar ürettiklerini bildirmişlerdir. Aynı zamanda ifade edilen gerekçelere bağlı olarak hemşirelerin çoğunluğunun olumsuz ifadelerle yer verdikleri görülmüştür (6). Yılmaz, Şen ve Demirkaya (2014) yapmış oldukları çalışmada hemşirelerin büyük çoğunluğu (%78,5) hemşireliği yıpratıcı bir meslek olarak gördüklerini belirtmiştir (8). Başka bir çalışmada ise hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin en sık ifade ettikleri metaforlar; amele ve köle şeklindedir. Bu metafor sıklıkları çalışmada elde edilen diğer metaforların sıklıklarında çok daha fazla bulunmuştur (6). Benzer şekilde hekim ve hemşirelerin mesleklerine ilişkin metaforlarının karşılaştırıldığı bir çalışmada hemşirelerin mesleklerine ilişkin metaforlarının olumsuz olduğu, özellikle hekimlerin kendi mesleklerine olan algıları ile karşılaştırıldığında ciddi fark olduğu görülmektedir (7).

Araştırmada öğrenciler tarafından üretilen ve en çok frekansa sahip olan metaforların anne, baba, teyze, anne kucağı gibi ebeveynlik kavramı üzerine temellendirilmesi pediatri hemşireliğinin şefkat ve merhamet yönüne vurgu yapılmak istenmesi olarak değerlendirilebilmektedir. Ek olarak bahçıvanlık ve fanusta bitki yetiştirmek ile pediatri hemşireliği arasında bir benzeşim yapılması, meslek üyelerinin büyük emek ve fedakarlıklarının görülmesi anlamına gelmektedir.

Bir bahçıvanın tohumdan başlayarak bitkiyi yetiştirilmesi ile pediatri hemşireliğinin doğumdan 18 yaşa yani yetişkinlik dönemine kadar bir korunmasız bir canlı olan çocuğu yetiştirmesinin benzetilmesi bu durumu açıkça göstermektedir. Benzer çalışma sonuçları hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin algılarının değerlendirildiği (6) ve hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin metaforlarının değerlendirildiği (9) çalışmalarda bulunmuştur. Henüz profesyonel olarak mesleğe adım atmamış, lisans eğitiminin ilk yılında olan hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin meslekleri ile ilgili metaforların değerlendirildiği bir çalışmada ise en çok üretilen metaforların ise anne, yardım etmek, hayat, sorumluluk sahibi olmak, doktor yardımcısı, temel taş, zor bir meslek olduğu tespit edilmiştir(9).

Literatürdeki pediatri hemşirelerinin kendi mesleklerine ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmalarda ise sonuç oldukça çarpıcı ve çalışmadan farklı bulunmuştur. Bir çalışmada, pediatri hemşireleri mesleklerine ilişkin “ahtapot, nankör bir kedi, robot, modern kölelik, uzaktan kumandalı oyuncak” gibi olumsuz metaforlar üretmiştir (10). Olumsuz kategoride yer alan metaforların çoğunluğunun gerekçesinde pediatri hemşireliğinin yoğun ve stresli çalışma koşulları ve iş yükünün fazla olması vurgulanmaktadır. Hem olumlu hem olumsuz kategoride değerlendirilen metaforlar ile pediatri hemşireliğinin riskli, acı dolu, yorucu ve yıpratıcı olmasının yanında çocuklar ile birlikte çalışmanın sevgi, masumluk, samimiyet duygularını içeren olumlu yönünün de bulunduğunu ifade etmektedir (1). Bu durum çalışma ile çok benzerdir. Pediatri hemşirelerinin kendi mesleklerine yönelik algılarının değerlendirildiği çalışmaların dışında pediatrik hasta grubunun hemşireye ilişkin algılarının değerlendirildiği çalışmada ise çocuk/ergen hastaların “hemşire” algısına yönelik ağırlıklı olarak olumlu anlamda metaforlara sahip oldukları ancak hemşirenin tıbbi tanı ve tedavi planının uygulanmasına katılım rolüne yönelik olumlu ve olumsuz metaforlara sahip oldukları belirlenmiştir (11).

Görüldüğü üzere literatür değerlendirildiğinde farklı profesyonellerin kendi mesleklerine

ilişkin algılarının metafor analiz tekniği ile değerlendirildiği belirlenmiştir (7, 8, 12, 13, 18, 28). Çünkü bir meslek mensubunun kendi mesleğine ilişkin algılarının değerlendirilmesi mesleğin gelişimi için çok değerlidir (2-5). Hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin, pediatri hemşirelerinin kendi mesleklerine ilişkin ve son olarak da çocukların pediatri hemşireliğine ilişkin metaforlarının değerlendirildiği çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Ancak çok önemli bir hemşirelik alanı olan pediatri hemşireliğine ilişkin, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrencilerin metaforik algılarının değerlendirildiği bir çalışmaya daha önce rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışma oldukça önemlidir ve sonuçları itibari ile de literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın tek bir üniversitedeki Sağlık Bilimleri Fakültesinde, sadece hemşirelik üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinde yapılması bir sınırlılık olarak görülebilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin büyük kısmının pediatri hemşireliğini tercih etmek istediği görülmektedir. Öğrenciler pediatri hemşireliğinin en zor yönünü girişimsel işlevler olarak ifade etse de yine bu durumun bir pediatri hemşiresini en güçlü kılan yön olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler pediatri hemşireliğinin oldukça zor, hassas ve sorumluluk getiren bir alan olduğunu vurgulamışlardır. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersini alan öğrenci hemşirelerin pediatri hemşireliğine ilişkin metaforların belirlenmesi hemşireliğin bu özel alanına ilişkin farkındalıklarının oluşmasına, ileride yaşayabilecekleri sorunların analizine ve öngördükleri sorunların çözülmesi noktasında önlem almalarına katkı sağlayacaktır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar ışığında; öğrenci hemşirelerin pediatri hemşireliğinin zor yönü olarak gördükleri invaziv işlemler konusunda mesleki yeterliliklerini sağlamaları için motor becerilerini geliştirmeleri, terminal dönem çocuğa yaklaşım ve duygusal zorlukları yönetmede gelişimlerini

destekleyecek eğitimler almaları, ebeveyn ve çocuklara gelişim dönemlerine özgü eğitimler verebilmeleri konusunda mesleki becerilerini geliştirmeleri, klinik karar verebilme ve etik yaklaşımlarını güçlendirmeleri önerilebilir.

Çıkar Çatışması: Araştırmada çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansman Kaynakları: Bu araştırmada, kamu, ticari veya kar amacı gütmeyen sektörlerdeki finansman kuruluşların hiçbirinden herhangi bir destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Karakul A, Doğan P, Öztornacı Özgüven B. *Pediatric hemşirelerinin kendi mesleklerine ilişkin metafor algılarının değerlendirilmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi. 2022;15(1):50-5.
2. Özmen D, Çetinkaya A. *Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin mesleki algılarına yönelik nitel bir çalışma*. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2016;18(1):40-52.
3. Denat Y. *Hemşirelik mesleğini algılamada ilk klinik uygulamanın etkisi*. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2008;24(1):15-26.
4. Yücel Çınar Ş, Güler Kocaçal E, Khorshid L. *İki farklı eğitim sistemi ile öğrenim gören hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının karşılaştırılması*. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2011;27(3):1-8.
5. Dimitriadou M, Papastavrou E, Efstathiou G, Theodorou M. *Baccalaureate nursing students' perceptions of learning and supervision in the clinical environment*. Nursing & health sciences. 2015;17(2):236-42.
6. Kale E, Çiçek Ü. *Hemşirelerin kendi mesleklerine ilişkin metafor algıları*. Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi. 2015;3(2):142-51.
7. Karadağ Ş, Kaya ŞD. *Hekim ve hemşirelerin mesleki algılarının metafor analizi yöntemi ile karşılaştırılması*. Nobel Medicus. 2020;16(3):35-49.
8. Yılmaz FT, Şen HT, Demirkaya F. *Hemşirelerin ve ebelerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenenleri*. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi. 2014;1(3):130-9.
9. Özveren H, Özden D, Gülnar E. *Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik algısı: Bir metafor analizi*. Sağlık Bilimleri Dergisi. 2018;27(2):162-9.
10. Limon İ, Durnalı M. *Doktora öğrencilerinin doktora eğitimi ve öğretim üyelerine yönelik metaforik algıları*.

11. Küçük S, Demir K, Uludaşdemir D. *Hastanede yatan yedi-on yedi yaş grubundaki çocuk ve ergenlerin hemşire algısına ilişkin metaforların belirlenmesi*. HEAD. 2020;17(1):40-5.
12. Alyakut Ö, Küçükkömürler S. *Gastronomi eğitimi alan üniversite öğrencilerinin mesleklerine yönelik metafor algılarının değerlendirilmesi*. Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi. 2018;9(16):823-52.
13. Kahraman A, Aytekin Şen M, Alparslan Ö. *Ebelik bölümü öğrencilerinin doğum eylemine yönelik metaforik algıları*. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021;4(3):204-12.
14. Yang Y, Jia X, Meirongzi X. *A cognitive research on doctor metaphor and doctor-patient relationship metaphor*. 2021.
15. Eraslan L. *Sosyolojik metaforlar*. Akademik Bakış Dergisi. 2011;27:1-22.
16. Teskereci G, Sümen A, Çiçek SN, Özerli AN. *Hemşirelik öğrencilerinin yabancı dil olarak İngilizceye ilişkin algıları: Bir metafor çalışması*. International Journal of Social Sciences and Education Research. 2019;5(3):294-304.
17. Keskin MO, Yıldız ÖÖ, Aksakal E. *Tıp Fakültesi öğrencilerinin etik kavramına ilişkin metaforik algıları*. İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2019;4(2):300-13.
18. Afacan Ö. *Fen Bilgisi öğretmen adaylarının "Fen" ve "Fen ve Teknoloji Öğretmeni" kavramlarına yönelik metafor durumları*. Education Sciences. 2011;6(1):1242-54.
19. Senyuva E, Kaya H. *Metaphors for the Internet Used by Nursing Students in Turkey: A Qualitative Research*. Eurasian Journal of Educational Research. 2013;50:87-106.
20. Şimşek H, Yıldırım A. *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2011.
21. O'Brien BC, Harris IB, Beckman TJ, Reed DA, Cook DA. *Standards for reporting qualitative research: a synthesis of recommendations*. Academic Medicine. 2014;89(9):1245-51.
22. Çolak S, Güzelordu D, Yener MD, Taşdemir R, Topal A, Bamaç B, et al., editors. *Metaphors about computer education of first year nursing students*. SHS Web of Conferences; 2016: EDP Sciences.
23. Çolak T, Bamaca B, Tasdemir R, Yener D, Güzelordu D, Sivri İ, et al., editors. *The Nursing students' metaphors about education of anatomy*. SHS Web of Conferences; 2016: EDP Sciences.
24. Mert İS. *Hemşire ve stajyer hemşirelerde en fazla stres yaratan olayların nitel araştırma yöntemi ile incelenmesi*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2018;17(67):1043-59.

25. Turan FD. Çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersini alan hemşirelik öğrencilerinin kavram haritasına ilişkin algıları: Bir metafor çalışması. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 2022.

26. Kılıç S. Kappa Testi. *Journal of Mood Disorders*. 2015;5(3).

27. Çekiç Y, Yüksel R. Hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalık kavramına ilişkin metaforları: Kalitatif bir çalışma. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2021;12(2):85-92.

28. Gönç T. Toplum gözünde hemşirelik hâlâ 'kadın işi' mi?: Erkek hemşirelere yönelik tutum ve önyargular üzerine sosyolojik bir araştırma. *İş Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 2016;18(3):163-92.